

Noora Rantala ja Aune-Elina Jyrinki
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK), 210 op
Opinnäytetyö, 2022

LUKUNEN – LUMOUDU LUKEMISESTA

Varhaiskasvattajien kokemuksia pop up -kirjastokärryn käytöstä monikielisyyden tukemisessa ja lukemaan innostamisessa.

TIIVISTELMÄ

Noora Rantala ja Aune-Elina Jyrinki

Lukunen – lumoudu lukemisesta

Varhaiskasvattajien kokemuksia pop up -kirjastokärryn käytöstä monikielisuuden tukemisessa ja lukemaan innostamisessa

43 sivua, 1 liite

Kevät 2022

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK), Varhaiskasvatuksen opettajan virkakelpoisuus

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia varhaiskasvattajien kokemuksia pop up -kirjastokärryn käytöstä monikielisuuden tukemisessa ja lukemaan innostamisessa. Tarkoituksena oli selvittää, miten pop up -kirjastokärryjen käyttö vantaalaisissa päiväkodeissa on vaikuttanut lasten lukuun ja kiinnostukseen vieras-kielisiä kirjoja kohtaan varhaiskasvattajien havaintojen mukaan. Lisäksi tarkoituksenamme oli selvittää, miten pop up -kirjastokärryjä on voitu hyödyntää päiväkotien pedagogisessa toiminnassa. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää Lukunen – lumoudu lukemisesta -hankkeessa.

Opinnäytetyö on tutkimuspainotteinen ja se on toteutettu käyttämällä sekä laadullisia että määrällisiä menetelmiä. Kysely toteutettiin sähköisellä Webropol-kyselytyökalulla. Kyselyyn vastasi 12 varhaiskasvatuksen työntekijää. Saatu aineisto analysoitiin sisällönanalyysia ja excel ohjelmistoa apuna käyttäen.

Tutkimustuloksista selvisi, että pop up -kirjastokärryissä on ollut hyvin kirjoja lasten omalla äidinkielellä ja kirjastokärryjä on voitu käyttää päiväkodin pedagogisen toiminnan tukena. Varhaiskasvattajien kokemusten mukaan pop up -kirjastokärryjen kirjat eivät ole olleet päiväkodissa helposti lasten saatavilla, mutta ryhmien yhteisessä pedagogisessa toiminnassa kirjat ovat olleet käytössä. Tutkimustuloksista voidaan todeta, että pop up -kirjastokärryjä on hyödynnetty jonkin verran päiväkotien pedagogisessa toiminnassa sekä monikielisuuden tukemisessa. Kyselyyn tuli vain vähän vastauksia, joten kovin laajoja johtopäätöksiä siitä ei voi tehdä.

Asiasanat: Monikielisyys, Varhaiskasvatus, Lukeminen

ABSTRACT

Noora Rantala and Aune-Elina Jyrinki

The experiences of early childhood educators using a pop-up library cart to support multilingualism and inspire children to read in the context of Lukunen project in the city of Vantaa

43 and 1 appendix

Spring 2022

Diakonia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Social Services, Early Childhood Education and Care

Bachelor of Social Services

The aim of this thesis was to examine the experiences of early childhood educators using a pop-up library cart to support multilingualism and inspire children to read. The aim was to find out how the early childhood educators see experience that the use of the pop-up library carts in kindergartens in the city of Vantaa has affected children's desire to read and interest in foreign-language book, to find out how pop-up library carts have been used in the pedagogical activities of daycare centers. The results of the study can be used in the *Lukunen -lumoudu lukemisesta* project.

This thesis is a qualitative and quantitative research. It was collected by using an Webropol electronic survey tool. Twelve early childhood education and care workers responded to the survey. The data obtained was analyzed using content analysis and excel software.

The results of the research revealed that the pop-up library carts have had books in the children's native language and that the library carts have been used to support the pedagogical activities of the daycare center. According to the experience of early childhood educators, the books on pop-up library carts have not been easily accessible to the free use by the children in kindergarten, but in the pedagogical activities of the groups, the books have been in use. As regards the results of the research, pop-up library carts have been somewhat in the pedagogical activities of daycare centers and in support for activities. For the further research a wider study could be conducted in order to get more responses for broader conclusions.

Keywords: Multilingualism, Early childhood education, Reading

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	4
2 VARHAISKASVATUKSESTA JA SEN PEDAGOGIIKASTA	6
2.1. Varhaiskasvatuksen taustaa.....	6
2.2. Laadukas pedagogiikka varhaiskasvatuksen perustana	7
3 KIELI- JA KULTTUURITIETOINEN VARHAISKASVATUS	9
3.1 Kielten rikas maailma	9
3.2 Lasten kielellisten identiteettien huomioiminen varhaiskasvatuksessa ..	9
3.3 Kielitietoisuus varhaiskasvatuksessa	11
4 KODIN JA VARHAISKASVATUKSEN ROOLIT LUKEMAAN INNOSTAMISESSA.....	14
4.1 Lukemisen kulttuuri siirtyy vanhemmilta lapsille.....	14
4.2 Varhaiskasvatus tukee lukutaitoa ja innostaa lukemaan	15
5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET.....	17
6 TUTKIMUSYMPÄRISTÖ JA TYÖELÄMÄKUMPPANI	18
6.1 Vantaan kaupungin varhaiskasvatus.....	18
6.2 Lukunen – lumoudu lukemisesta -hanke	19
7 TUTKIMUSMENETELMÄT.....	21
8 AINEISTON KERUU, AINEISTO JA SEN ANALYYSI	23
9 TUTKIMUSTULOKSET	27
9.1 Varhaiskasvattajien kokemukset pop up -kirjastokärryn käytöstä	27
9.2 Sähköisen kyselyn avoimen kysymyksen vastaukset	29
10 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	31
11 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	33
12 POHDINTA.....	35

LÄHTEET	39
LIITE 1	44

1 JOHDANTO

Lasten ja nuorten lukutaito on ollut keskustelun aiheena yhteiskunnassamme erilaisissa medioissa viime aikoina, erityisesti sen heikentyminen. Kansainvälisesti verrattuna Suomi on ollut lukutaidon kärkimaa, mutta lukutaitotason lasku 2000-luvulla on herättänyt erityistä huolta lukutaitomme tulevaisuudesta. Lukutaidon kehittyminen vaatii monipuolisia toimenpiteitä jo lapsuudessa. (Opetushallitus, 2021, s. 8.) Tutkimukset osoittavat, että erityisen tärkeitä lukutaidon ja kielellisen kehityksen kannalta ovat lapsen ensimmäiset elinvuodet (Lukukeskus, 2020). Yhteiskunnan tehtävänä on huolehtia, että perhetaustastaan riippumatta kaikki lapset pääsevät varhaiskasvatuksessa monipuolisen kirjallisuuden äärelle oma äidinkieli huomioiden. Tällöin myös maahanmuuttotaustaisten lukutaitoa on tuettava. (Opetushallitus, 2021, s. 8.) Tutkimusten mukaan varhaiskasvatuksessa erikielisten lasten määrä on lisääntynyt ja sen arvioidaan lisääntyvän edelleen (Arvola, 2021, s. 13). Vuonna 2016 Suomessa oli yhteensä 10,9 prosenttia varhaiskasvatusikäisiä lapsia, joiden vanhemmista toinen tai molemmat vanhemmat olivat muuta kuin suomalaista syntyperää. Luku on varhaiskasvatusikäisten lasten kokonaismäärästä ja tämän määrän ennustetaan kasvavan. (Arvola, 2021, s. 13.) Uudessa varhaiskasvatussuunnitelmassa on huomioitu kielitietoinen kasvatusta, joka ohjaa ymmärtämään lasten käyttämien kielten merkitystä oppimisessa, vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa (Lukukeskus, 2020). Jokaisella lapsella on oikeus oppia monipuolinen lukutaito ja vahvistaa sitä (Opetushallitus, 2021, s. 6).

Opinnäytetyön aiheena oli varhaiskasvatuksen työntekijöiden kokemukset pop up -kirjastokärryn käytöstä monikielisten lasten lukemaan innostamisessa. Hanketta on toteutettu Vantaan kaupungin päiväkodeissa ja se päättyi heinäkuussa 2022. Pop up -kirjastokärry on ollut käytössä 20 eri päiväkodissa ja pop up -kirjastokärry on yksi Lukunen – lumoudu lukemisesta -hankkeen materiaaleista, jonka tarkoituksena on tukea ja lisätä lasten lukuinnostusta äidinkielestä riippumatta. Pop up -kirjastokärryyn on koottu lasten kirjallisuutta jokaisen päiväkodin

oman lapsiryhmän tarpeiden mukaan. Lasten kirjallisuutta on käytössä hankepäiväkodeissa 12 eri kielellä 1–5-vuotiaille. Pop up -kirjastokärryn on tarkoitus tukea päiväkodin pedagogista toimintaa ja toimia kirjastokärryn tavoin, niin että monikieliset perheet pystyvät myös helposti lainaamaan kärrystä kirjoja kotiin iltasauksi tai muuksi luettavaksi. Usein muulla kuin suomen, ruotsin tai saamen kielellä voi olla haastavaa löytää kirjoja, koska niitä on vain vähän tarjolla tai lapsen vanhemmat eivät tiedä, mistä niitä on saatavilla (Arvola, 2021, s. 66).

Tutkimuspainotteisen opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää varhaiskasvatuksen opettajien ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajien kokemuksia siitä, millaista tukea pop up -kirjastokärry oli tarjonnut lasten monikielisyyden tukemisessa ja varhaiskasvatuksen pedagogisessa toiminnassa. Yhteistyökumppanina toimi Lukunen – lumoudu lukemisesta -hanke, jota on toteutettu Vantaan Kaupungissa. Tutkimusaineisto kerättiin sähköisellä Webropol-kyselyllä.

2 VARHAISKASVATUKSESTA JA SEN PEDAGOGIIKASTA

2.1. Varhaiskasvatuksen taustaa

Varhaiskasvatus tarkoittaa lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus on osana suomalaista koulutusjärjestelmää sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen polulla. Varhaiskasvatus kattaa ikävuodet 0–6, eli lapsen ensimmäiset vuodet vauvasta peruskoulun aloittamiseen asti. (Opetushallitus i.a.)

Varhaiskasvatus- ja päivähoitojärjestelmä on kehittynyt jo 1800-luvulta lähtien. Pienten lasten oppiminen ja kasvatus huomioitiin yhteiskunnallisena kysymyksenä, mitä saksalainen varhaiskasvatuksen pedagogiikan uurtaja Friedrich Fröbel vei eteenpäin. Fröbel kehitti omaa näkemystään pienten lasten opettamisesta ja näin alkoi lastentarhatoiminta 1820-luvulla. Suomeen Fröbelin kasvatustajattien toi kansakoulun isä, pappi Uno Gygnæus ja vuonna 1860 pienten lasten kasvatuksella kansansivistysjärjestelmässä oli jo tärkeä sija. (Koivula ym., 2017, s.17.)

Viime vuosikymmeninä varhaiskasvatus on saanut vankan aseman osana elinikäistä oppimista. Samalla yhteiskunnassamme pienten lasten oikeus oppimiseen ja tasavertaiseen osallistumiseen on tullut tunnustetuksi. Varhaiskasvatusta pystytään tarkastelemaan käytännön toimintana, yliopistollisena oppiaineena sekä tieteenalana. (Koivula ym., 2017, s.17.)

Varhaiskasvatus määritellään lasten kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseksi yhteistyössä huoltajien kanssa (Opetushallitus 2018, s. 7–8). Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, ehkäistä syrjäytymistä sekä vahvistaa lasten osallisuutta ja aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa (Opetushallitus 2018, s. 14). Varhaiskasvatuksessa korostuvat lasten kokonaisvaltainen oppiminen ja laaja-alainen osaaminen. Nämä osa-alueet ovat ajattelu ja oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja

ilmaisu, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot. Osa-alueisiin kuuluvat myös monilukutaito, tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen sekä osallistuminen ja vaikuttaminen. Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan keskeiset tavoitteet ja sisällöt on sisällytetty oppimisen alueisiin, jotka kohdentuvat kieleen ja ilmaisun moiniin muotoihin, elämiseen yhteisöissä, ympäristössä tutkimiseen ja toimimiseen sekä liikkumiseen ja kehittymiseen. (Opetushallitus 2018, s. 23–24.)

2.2. Laadukas pedagogiikka varhaiskasvatuksen perustana

Jokainen lapsi on yksilö, joka oppii asioita omaan tahtiinsa ja itselleen sopivilla menetelmillä. Lapsi tarvitsee oppimisen avuksi laadukasta pedagogiikkaa. Pedagogiikalla tarkoitetaan tavoitteellista ja suunnitelmallista toimintaa. Se perustuu ammatillisesti johdettuun toimintatapaan, ammattilaisten toteuttamaan laadukkaaseen toimintaan sekä tutkittuun tietoon. Pedagogiikka on vahva osa varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria. (Sandberg, 2021, s. 18–19.) Pedagogiikka näkyy varhaiskasvatuksessa oppimisympäristössä, toimintakulttuurissa sekä hoidon, opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuudessa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa pedagogiikan perustana on käsitys lapsesta, lapsuudesta sekä oppimisesta. (Opetushallitus, 2018, s. 22.)

Pedagoginen toiminta toteutetaan yhteisessä toiminnassa ja lasten ja henkilöstön välisessä vuorovaikutuksessa. Toimintaa suunnitellaan henkilöstön johdolla ja sitä täydentää lasten omaehtoinen sekä henkilöstön ja lasten yhdessä ideoima toiminta. Kasvatuksen, hoidon ja opetuksen kokonaisuuden läpäisee varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta. Pedagogiikan toteutuminen varhaiskasvatuksessa edellyttää pedagogista asiantuntemusta ja sitä, että henkilöstöllä on yhteinen käsitys siitä, miten lasten oppimista ja hyvinvointia voidaan edistää parhaalla tavalla. (Opetushallitus, 2018, s. 22, 36.)

Suunnitelmallinen dokumentointi, kehittäminen ja arviointi ovat laadukkaan pedagogisen toiminnan edellytyksiä. Pedagogisen toiminnan tavoitteet ja periaatteet määritellään sekä tarkennetaan paikallisissa varhaiskasvatussuunnitelmissa.

Lapsiryhmän toiminnan suunnittelun lähtökohtana ovat paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma sekä lasten omat varhaiskasvatussuunnitelmat. Lisäksi suunnittelussa otetaan huomioon lasten kasvuympäristöön liittyvät merkitykselliset asiat, mielenkiinnonkohteet ja tarpeet. Toimintaa pyritään toteuttamaan niin, että varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta muodostuisi lapselle oppimisen kannalta mielekäs jatkumo. (Opetushallitus 2018, s. 37.)

3 KIELI- JA KULTTUURITIE TOINEN VARHAISKASVATUS

3.1 Kielten rikas maailma

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018, s. 40) yksi oppimisen osa-alue on kielten rikas maailma. Tämä oppimisen alue kuvaa yhtä varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan keskeistä tavoitetta ja sisältöä. Kielten rikas maailma osa-alueen tehtävä on vahvistaa varhaiskasvatuksen lasten kielellisten taitojen, valmiuksien ja kielellisten identiteettien kehittymistä. Varhaiskasvatuksessa tulee vahvistaa lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta kieliin, teksteihin ja kulttuureihin. (Opetushallitus, 2018, s. 41.) Kieltä tarvitaan yksilöllisyyden ja oman minän ilmaisemiseen. Kieli on erityisen tärkeä oppimisessa, sillä kaikki tiedot hankitaan ja varastoidaan muistiin kielen välityksellä (Nurmilaakso, 2011, s. 31–32).

Kielen avulla lapsi ottaa haltuun erilaisia asioita ja tilanteita. Kielen avulla lapsi toimii vuorovaikutuksessa muiden kanssa, hankkii tietoa ja ilmaisee itseään. Lapsen kielellistä kehitystä tuetaan varhaiskasvatuksen monipuolisella kieliympäristöllä sekä yhteistyöllä huoltajien kanssa. Lapset voivat samanaikaisesti omaksua useita eri kieliä. Kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta tehdään näkyväksi varhaiskasvatuksessa yhdessä huoltajien kanssa. Lapsen kielenkehityksen keskeiset osa-alueet varhaiskasvatuksessa ovat vuorovaikutustaidot, kielen ymmärtämisen taidot, puheen tuottamisen taidot, kielen käyttötaidot, kielellinen muisti ja sanavaranto sekä kielitietoisuus. (Opetushallitus, 2018, s. 41.)

3.2 Lasten kielellisten identiteettien huomioiminen varhaiskasvatuksessa

Yksi varhaiskasvatuslain tarkoituksista ja tavoitteista on antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä ja kulttuurista taustaa (L540/2018). Suomessa on asetettu myös kirjastolaki, jonka tavoitteena on edistää, moniarvoisuutta, kulttuurista moninaisuutta sekä edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja elinikäiseen oppimiseen (L1492/2016).

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja moninaisuutta. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tulee luoda ilmapiiri, joka kunnioittaa moninaisuutta. Kaikilla lapsilla on oikeus kehittää taitojaan ja tehdä valintojaan riippumatta sukupuolestaan, kulttuuritaustastaan tai syntyperästään. Avoin, kunnioittava ja ammatillinen suhtautuminen perheiden erilaisiin kulttuureihin, kieliin, katsomuksiin ja uskontoihin luo edellytyksiä myös hyvälle kasvatusyhteistyölle perheiden kanssa. (Opetushallitus, 2018, s. 21.)

Varhaiskasvatuksessa on huomioitava lapsen oma äidinkieli ja kulttuuri. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin tulee olla osa varhaiskasvatusympäristöä ja hänen omaa äidinkieltään sekä kulttuuriaan tulee arvostaa. Lapsella on perusoikeus omaan kieleen, kulttuuriin, uskontoon ja katsomukseen. Lapsen äidinkielen ja kulttuurin säilymisestä ja kehittymisestä vastuu on ensisijaisesti perheillä. Varhaiskasvatuksen työntekijöillä on tiedottamisvelvoite lapsen vanhemmille lapsen oman kulttuurin ja äidinkielen merkityksestä hänen kehityksensä ja oppimisen kannalta. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten tulee pohtia, kuinka lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin säilymistä tuetaan yhdessä perheiden kanssa. (Hujala & Turja, 2011, s. 266, s. 268.)

Yhteiskuntamme on kulttuurisesti muuntuvaa sekä monimuotoista ja se näkyy myös varhaiskasvatuksessa. Kulttuurien moninaisuutta pidetään voimavarana. Oikeus omaan kieleen, kulttuuriin, uskontoon ja katsomukseen on myös varhaiskasvatuksessa jokaisen perusoikeus. Varhaiskasvatuksessa lapsia kannustetaan tutustumaan toisiin ihmisiin, kieliin ja kulttuureihin. Kasvattajat toimivat mallina lapsille toisten ihmisten kielellisen ja kulttuurien moninaisuuden myönteisessä kohtaamisessa. Vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja harjoitellaan eri tilanteissa ja erilaisten ihmisten kanssa. Varhaiskasvatuksessa tuetaan lapsen kulttuuri-identiteetin rakentamisessa. Lapsen kykyä omaksua, käyttää ja muuttaa kulttuuria vahvistaa varhaiskasvatuksessa saadut kokemukset. (Opetushallitus, 2018, s. 25, 31.)

Varhaiskasvatuksessa pyritään vahvistamaan lasten kielellisiä taitoja ja valmiuksia sekä kielellisen identiteetin kehittymistä. Lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta

kieliin, teksteihin ja kulttuureihin tulee vahvistaa. Lasten monilukutaidon kehittyminen kytkeytyy kielen kehityksen tukemiseen. Kieleen ja kulttuuriin liittyvien näkökohtien ajatellaan koskevan kaikkia varhaiskasvatukseen osallistuvia lapsia. Erilaiset kielelliset ja kulttuuriset taustat sekä valmiudet nähdään yhteisöjä rikastuttavina asioina. Vieras- ja monikielisten lasten kielitaidon, kieli- ja kulttuuri-identiteettien sekä itsetunnon kehittymistä pyritään tukemaan monipuolisesti varhaiskasvatuksessa. (Opetushallitus, 2018, s. 40, 49–50.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaiset kehitykseen ja oppimiseen liittyvät sisällöt, tavoitteet ja toimintatavat huomioidaan myös monikielisten lasten varhaiskasvatuksessa. Monikielisten lasten varhaiskasvatuksen suunnittelussa erityispiirteinä on lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin sekä suomen tai ruotsin kielen kehittymisen tukeminen. Lapsi kokee oman ja perheensä kulttuurisen taustan arvostetuksi ja hyväksytyksi, kun varhaiskasvatuksessa tuetaan lapsen kieli- ja kulttuuri-identiteetin myönteistä kehittymistä. (Hujala & Turja, 2011, s. 263.)

3.3 Kielitietoisuus varhaiskasvatuksessa

Kielitietoinen varhaiskasvatus on sitä, kun tiedostetaan, että kielet ovat läsnä jatkuvasti ja kaikkialla. Kielellä on keskeinen merkitys lasten kehityksessä ja oppimisessa, identiteetin rakentumisessa ja yhteiskuntaan kuulumisessa. Lapsen kehitystä kulttuurisesti moninaisessa maailmassa tukee se, että monikielisyydestä tehdään näkyvää. Varhaiskasvatuksessa lapsia rohkaistaan käyttämään kieltä monipuolisesti. (Opetushallitus, 2018, s. 31.)

Lapsen oma äidinkieli on tunteiden, ajattelun ja identiteetin kieli. Kieli, jonka lapsi oppii ensimmäisenä, kutsutaan yleensä äidinkieleksi. Lapsella voi olla yksi tai useampi äidinkieli. Oman äidinkielen hyvä osaaminen ennustaa myös lapsen muiden kielten oppimista. Jos perheessä puhutaan useampaa kieltä, lapsi on usein kiinnostunut omaksuma molempien vanhempiansa kielen, kun hän huomaa, että kielet ja kulttuurit ovat perheessä arvostettuja. Monikielisyyden kautta lapsella muodostuu syvämpi suhde vanhempiansa kanssa. (OPH, 2016, s. 3–5.) Monikielisyydestä on lapselle lähtökohtaisesti enemmän hyötyä kuin haittaa (Malinen, 2019, s.45). Lasten erilaiset kielelliset- ja kulttuuriset taustat on osattava

huomioida varhaiskasvatuksessa. Näiden huomioiminen edellyttää, että kielelliset- ja kulttuuriset taustat tunnustetaan, tunnustetaan ja siihen suhtaudutaan arvostavasti. (Malinen, 2019, s. 15.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa kieli- ja kulttuuritietoinen toimintatapa on läpileikkaava periaate. Toimintatapaa edellytetään kaikilta varhaiskasvatuksen työntekijöiltä kaikissa arjen tilanteissa. Kieli- ja kulttuuritietoinen varhaiskasvatus koskee kaikkia varhaiskasvatuksessa olevia lapsia, ei vain vieraskielisiä tai toisesta maasta muuttaneita lapsia. Kieli- ja kulttuuritietoinen varhaiskasvatus tarkoittaa arvostavaa suhtautumista kaikkien lapsien ja heidän perheidensä kielelliseen- ja kulttuuriseen taustaan, sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan toimintaa sen mukaisesti. Lisäksi kasvattajien tulee siirtää kielellistä- ja kulttuurista pääomaa lapsille kaikissa oppimistilanteissa ja arjen kohtaamisissa. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikilla kasvattajilla on tärkeä rooli kielen- ja kulttuurin opettajana. (Malinen, 2019, s.15.)

Kieli- ja kulttuuritietoisuus näkyy arjen pienissä kohtaamisissa lasten ja perheiden kanssa. Lapselle voidaan nimetä ja sanoittaa selkokielellä ja kuvin kautta arjen tilanteita. Kielitietoisuutta voidaan harjoitella eri tavoilla, esimerkiksi hassuttelemalla suomen kielellä. Varhaiskasvatuksen oppimisympäristöissä eri kulttuurit ja kielet voidaan tehdä näkyviksi tervehdysten tai lippujen muodossa ja myös erikielisten lastenkirjojen avulla. Vaikka varhaiskasvatussuunnitelmassa kielitietoisuus on mainittu yhdeksi kielenkehityksen keskeisistä osa-alueista, on vielä matkaa siihen, että kaikkien ryhmässä olevien lasten eri kielten- ja kulttuurien kirjo tehtäisiin kaikissa päiväkotiryhmissä näkyväksi. (Mäkikangas, 2020, s. 53.)

Varhaiskasvattajat kaipaavat työnsä tueksi tietoa ja neuvoja monikielisyydestä ja kulttuurisuudesta. Varhaiskasvattajat toivovat malleja kielitietoiseen toimintaan, tukea yksittäisten perheiden ja lasten kohtaamiseen sekä keinoja entistä tarkoituksenmukaisempaan kielenopetukseen. Päiväkoteihin toivotaan uusia materiaaleja erityisesti varhaiskasvatuskielen opetteluun tueksi. Toiveissa olisi, että päiväkoteihin saataisiin sopivaa uutta materiaalia, kuten kirjallisuutta ja vinkkejä monilla kielillä leikittäviin leikkeihin. Varhaiskasvattajat tarvitsevat kielitietoisuuden toiminnan tueksi hyvin monenlaista lisätietoa ja ymmärrystä. (Honko & Mustonen, 2021, s. 33–38.) Lukunen -hankkeen kokoamat pop up -kirjastokärryt vastaavat

juuri tällaiseen tarpeeseen, mitä varhaiskasvatuksen arkeen on kaivattu. Varhaiskasvatuksen henkilöstö voi tukea monikielisyyttä monin eri keinoin, vaikka henkilöstö ei itse osaisi kaikkia lasten osaamia kieliä. Asennoituminen positiivisesti ja oman tilan salliminen kaikille kielille on tärkeää. Monikielisyyden huomioiminen ja tukeminen lähtee liikkeelle arjen pienistä asioista. (Alisaari, i.a.)

4 KODIN JA VARHAISKASVATUKSEN ROOLIT LUKEMAAN INNOSTAMISSESSA

4.1 Lukemisen kulttuuri siirtyy vanhemmilta lapsille

Suomalaiset vanhemmat vahvistavat mielellään lasten kiinnostusta lukemista kohtaan jo paljon ennen varsinaista koulun alkua. Lapsille voidaan lukea iltasatuja ääneen, ostaa lasten kirjoja tai käydä kirjastossa. Tällä tavoin lapsi altistuu kielellisille virikkeille ja tutustuu tekstin käytäntöihin ja periaatteisiin jo varhaislapsuudessa. Lapsen lukutaidon valmiuksille keskeinen tekijä on se, että millaisessa kirjallisessa ympäristössä lapsi kasvaa. Kielellisesti rikas ympäristö tarjoaa lapsille mahdollisuuksia tutustua kieleen sekä yksin että yhdessä aikuisten kanssa. Yhteisissä lukuhetkissä lukutaidon perusidea tulee lapselle tutuksi. Vanhempien antamalla esimerkillä ja asenteella lukemista kohtaan on tärkeä rooli lapsen kiinnostuksen heräämiselle ja lukijaksi kasvamiselle. Yhteisissä lukuhetkissä lapsen maailmankuva laajenee ja niissä jaetaan tunnekokemuksia. Lukuhetket ovat tärkeitä vuorovaikutustilanteita. Niiden kautta lapsi innostuu myös itsenäiseen lasten kirjojen katseluun sekä tekstien tutkimiseen. (Lerikkanen ym., 2018.) Lapsilla, joiden kanssa luetaan yhdessä kotona, on parempi sanavarasto kuin niillä lapsilla, joiden kanssa ei ole luettu kotona. Näillä varhaisilla lukukokemuksilla on pitkä kestoisia yhteyksiä myöhemmän lukutaidon kehitykseen. (Torppa ym., s.16.)

Vanhemmat voivat vaikuttaa hyvinkin pitkälle lasten koulumenestykseen varhaisilla lukemista tukevilla toimilla. Niiden aikuisten, jotka eivät pidä lukemisesta, määrä on noussut koko ajan. Tämä on huolestuttavaa, koska vanhempien asenne lukemiseen voi siirtyä helposti lapseen. Kielteinen asenne vaikuttaa siihen, että lukemista ei pidetä tärkeänä eikä lukemisesta tule luonnollinen osa lapsen ajanvietettä. (Leino ym., 2016, s. 34, s. 37.) Kasvu ympäristön tulisi herätellä, ruokkia ja viritellä kiinnostusta kehittyvään luku- ja kirjoitustaitoon. Lukemiseen ja kirjoittamiseen innostava kotiympäristö on hyödyksi lapselle. Lasta tulisi motivoita harjoittelemaan näitä perustaitoja niin koti- kuin varhaiskasvatuksessa. (Sandberg, 2021, s. 235.) Lasten lukutaidon kehittymisen kannalta tärkeää ovat

varhaiset lukemista tukevat toiminnot. Tällaisia varhaisia kokemuksia lapset voivat saada kodin lisäksi myös varhaiskasvatuksessa. Ne lapset, joilla on kotona vanhempiensa kanssa yhteisiä lukemiseen liittyviä aktiviteetteja, päiväkodin antama tuki lukutaidon kehittymisen kannalta ei ole niin merkittävä. (Leino ym., 2016, s. 51–52.)

4.2 Varhaiskasvatus tukee lukutaitoa ja innostaa lukemaan

Lukemaan innostaminen on kannustamista, tukemista ja mahdollistamista. Nämä ovat konkreettisia keinoja vaikuttaa lukutaitoon kaiken ikäisenä. Lukemisesta innostuminen on keskeistä oppimisessa ja lukutaidon monipuolistamisessa. Lukuinnon syttyminen voi lähteä omasta motivaatiosta, mutta joskus lukemiseen ja lukutaidon kehittämiseen tarvitaan ulkopuolista tukea ja kannustusta. Tärkeää lukemaan innostumisessa on houkuttelevat kirjat. Sopivantasoisien kirjallisuuden tarjoaminen ja monipuoliset tekstit auttavat jokaista löytämään itselleen hyvää ja ymmärrettävää luettavaa. (Opetushallitus, 2021, s. 31.)

Lapsen kielellisen tietoisuuden tukemiseksi tulisi laadukkaasti varhaiskasvatukseen ja päiväkodin tarjota lapselle kielellisesti virikkeellinen ympäristö. Tätä varten, on olemassa paljon erilaista materiaalia lasten kielellisen kehityksen tukemiseksi. (Nurmilaakso, 2011, s. 37.) Lapsen kielellisestä kehitystä edistää taito, jolloin lapsi pystyy yhdistämään opetettavaa asiaa jo olemassa olevaan taustatietoon. Tietojen ja taitojen kartuttamiseen ovat oivallisia aikuisen ja lapsen yhteiset lukuhetket. Kirjallisuuden valitseminen on tärkeässä asemassa hankittaessa lapsille sellaisia lukukokemuksia, jotka rikastuttavat heidän kielellisiä taitojaan. Näistä on vastuu kasvattajalla. (Alijoki, 2011, s. 82.) Lasten kiinnostus kirjoja kohtaan sekä innostus itsenäiseen lukemiseen kouluiässä on yhteydessä lukemisen kulttuuriin kodeissa. Jos aikuiset lukevat kirjoja yhdessä lasten kanssa, kiinnostus lukemista kohtaan herää. Sekä lasten kanssa yhdessä lukeminen kotona, että varhainen lukemiseen tutustuminen päiväkodissa ovat yhteydessä lapsen itsenäiseen lukemiseen 1. luokan lopussa. (Silinskas ym., 2020, s.10.) Lapsia, joita ei kotona innosteta lukemaan, voi päiväkodin antamalla tuella olla merkitystä lukuinnon syttymiseen ja lukemisen kulttuurin omaksumiseen.

Lukutaidon kehittäminen vaatii erilaisia toimia lapsesta aikuisuuteen saakka. Myös varhaiskasvatuksessa on tärkeää tukea ja vahvistaa lukutaidon kehittymistä yhteistyössä huoltajien kanssa. Huoltajat voivat tukea lasten lukutaitoa ja lukemisesta innostumista myönteisen asenteen ja toiminnan avulla. Yhteiskunnan tehtävä on huolehtia, että kaikki lapset pääsevät myös varhaiskasvatuksessa tieto- ja kaunokirjallisuuden ja monipuolisten tekstien pariin. (Opetushallitus, 2021, s. 8.) Kirjallisuuden ja sanataiteen tavoitteena on kasvattaa tarinoista, kielestä ja erilaisesta kirjallisuudesta nauttivia lapsia. Lapset, jotka hallitsevat tarinoita ja niiden kaaria, osaavat ilmaista tunteitaan kielellisesti ja lukevat nauttiakseen ja oppiakseen sekä saavat iloa kertomisesta. (Ekström ym., 2021, s. 5.)

Varhaiskasvatuksessa lasten tutustuminen moninaiisiin teksteihin tukee kielen käyttötaitojen kehittymistä sekä auttaa lapsia havaitsemaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden tehtävä on tukea tietoisesti tätä kehittymistä. (Opetushallitus, 2018, s. 42.) Lapsen ja aikuisen välinen kiireetön keskustelu ja yhdessä lukeminen sekä tarinoiden kertominen tarjoavat mahdollisuuksia lapselle pohtia sanojen ja tekstien merkityksiä sekä opetella uusia käsitteitä ja asioita. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden tehtävänä on herättää ja lisätä lasten kiinnostusta suullista sekä kirjoitettua kieltä ja sen kautta vähitellen myös lukemista kohtaan. (Opetushallitus, 2018, s. 42.) Lapselle luetut tarinat ja sadut sekä niistä syntyneet keskustelut rikastuttavat sanavarastoa, kehittävät kielentajuja ja ajattelutaitoa (Åhlgren & Mykkänen, 2021, s. 43). Varhaiskasvatuksessa tulee käyttää rikkaita tekstejä yhdessä lasten kanssa sekä tutustua monipuoliseen lastenkirjallisuuteen. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden tulee kertoa lapsille tarinoita ja heitä kannustetaan itse keksimään niitä. (Opetushallitus, 2018, s. 42.) Lue lapselle verkkosivuston (i.a.) mukaan lukemalla säännöllisesti ääneen lapselle, voi vaikuttaa ratkaisevasti lapsen taitojen, mielikuvituksen ja tunneälyn kehittymiseen. Lapselle lukeminen on varmasti hyvä sijoitus tulevaisuuteen.

5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tutkia varhaiskasvatuksen työntekijöiden kokemuksia pop up -kirjastokärryn käytöstä monikielisten lasten monikielisyyden tukemisessa sekä lukemaan innostamisessa Vantaan kaupungin päiväkodeissa, jotka olivat mukana Lukunen – lumoudu lukemisesta -hankkeessa. Tarkoituksena oli tutkimuksen avulla selvittää, millaista hyötyä ja kokemuksia pop up -kirjastokärryn käytöstä on ollut päiväkotien arjen toiminnassa ja pedagogiikassa. Aineistosta saatujen tulosten avulla oli tavoitteena selvittää, että onko kirjastokärryn käyttö lisännyt lukemista päiväkodin arjessa, hakeutuvatko lapset itse tutki- maan kirjallisuutta ja ovatko perheet lainanneet kirjoja pop up -kirjastokärrystä kotiin. Lisäksi pyrimme selvittämään, että onko vieraskielisiä kirjoja pystytty hyö- dyntämään päiväkodin pedagogisessa toiminnassa. Selvitimme pop up -kirjasto- kärryn käyttökokemuksia varhaiskasvatuksen opettajilta sekä varhaiskasvatuk- sen lastenhoitajilta, koska tiedoista oli Lukunen – lumoudu lukemisesta -hank- keelle hyötyä.

Tutkimuskysymyksemme:

Miten pop up- kirjastokärryn käyttö on tukenut lasten kiinnostusta vieraskielisiä kirjoja kohtaan varhaiskasvattajien havaintojen mukaan?

Miten varhaiskasvattajat ovat hyödyntäneet pop up -kirjastokärryn vieraskielisiä kirjoja päiväkodin pedagogisessa toiminnassa?

6 TUTKIMUSYMPÄRISTÖ JA TYÖELÄMÄKUMPPANI

6.1 Vantaan kaupungin varhaiskasvatus

Vantaan kaupungin varhaiskasvatuksen visio on: *iloiset, oppivat ja osallistuvat lapset kasvavat kestävään tulevaisuuteen. Se kuvaa varhaiskasvatuksen tehtävää, joka myös innostaa ja antaa merkityksen yhdessä tehtävälle työlle.* (Vantaan kaupunki, i.a.)

Vantaan kaupungissa järjestetään varhaiskasvatusta päiväkodeissa, perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa, joista perhe voi valita kunnallisen tai yksityisen vaihtoehdon. Perheille, jotka hoitavat lapsiaan kotona, on tarjolla toimintaa varhaiskasvatuksen kerhoissa, avoimissa päiväkodeissa, kohtaamispaikoissa sekä asukaspuistoissa. Varhaiskasvatus Vantaalla on kunnan järjestämää palvelua, joissa yhdistyvät lapsen oikeus varhaiskasvatukseen sekä vanhempien oikeus saada lapselleen hoitopaikka. (Vantaan kaupunki, i.a.)

Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan on kirjattu, että Vantaalla varhaiskasvatus on kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoista. Kieli-, kulttuuri- ja katsomustiedoilla tarkoitetaan moninaisuutta, jossa erilaiset kielet, kulttuurit, uskonnot ja katsomukset kootaan osaksi varhaiskasvatuksen kokonaisuutta. Vantaalla tulee suhtautua moninaisuuteen myönteisesti. Kulttuurista moninaisuutta ja kielitietoisuutta tukevia toimintamalleja on luotu Vantaalla, jotka tukevat lasten kulttuurista moninaisuutta ja kielitietoisuutta. Nämä on koottu Vantaan kieli- ja kulttuuritietoisien varhaiskasvatuksen käsikirjaan, joka on tarkoitettu varhaiskasvatuksen henkilöstön työvälineeksi. (Vantaan kaupunki, 2018, s. 44.) Vantaan kieli- ja kulttuuritietoisien varhaiskasvatuksen käsikirjassa kirjoitetaan, että varhaiskasvatuksen tulee tukea lapsen oman äidinkielen vahvistumista sekä vieraskielisten lasten suomen tai ruotsin kielen oppimista. Varhaiskasvatustilanne sanoo, että tavoitteena on ymmärtää ja kunnioittaa valmiuksia yleistä kulttuuriperinnettä kohtaan sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa. Varhais-

kasvatuksessa lapsille tulee järjestää mahdollisuuksien mukaan käyttää ja omak-
sua myös omaa äidinkieltään tai omia äidinkieliään. (Vantaan kaupunki, 2018, s.
45.)

6.2 Lukunen – lumoudu lukemisesta -hanke

Lukunen – lumoudu lukemisesta on Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama lu-
kemisen kulttuuria ja lukutaitoa vahvistava hanke Vantaan kaupungissa. Hanke
toteutuu aikavälillä 8/2020–7/2022 ja se toteutetaan yhteistyössä varhaiskasva-
tuksen, perusopetuksen ja kirjaston kanssa. Hankkeen tarkoitus on pyrkiä edis-
tämään lukemisen kulttuuria varhaiskasvatuksessa, alkuopetuksessa, kirjas-
toissa ja kodeissa. Hankkeen tavoitteita ovat tukea lukutaidon merkityksen ym-
märtämistä, innostaa lukemaan ja vahvistaa lasten lukutaitoa. Hankkeessa pyri-
tään siihen, että lapset saavat laadukkaista ja myönteisiä lukukokemuksia joka
päivä. Yksi hankkeen keskeisistä tavoitteista on yhdenvertaisen, monipuolisen ja
laadukkaan lukemisen kulttuurin ja lasten monikielisyys tukeminen. Hank-
keessa on mukana 20 vantaalaista päiväkotia, joissa on paljon monikielisiä lap-
sia. (Vantaan kaupunki, i.a.) Vantaalla asui vuonna 2020 lähes 51 200 vieraskie-
listä, joiden äidinkieli oli muu kuin suomi, ruotsi tai saame, mikä oli 21,6 prosenttia
koko sen väestöstä. Vieraskielisten osuus Vantaalla kasvoi edellisvuodesta 1,3
prosenttiyksikköä. (Vantaan kaupunki, 2021, s.11.)

Lähestyimme syksyllä 2021 Vantaan kaupungin kehittämispalveluiden Lukunen
– lumoudu lukemisesta -hankkeen projektiasiantuntijaa sähköpostitse ja ky-
symme, olisiko heillä tarvetta opinnäytetyölle meidän kiinnostuksemme pohjalta.
Projektiasiantuntija innostui yhteistyöstä ja varmisti asian myös kehittämispäälli-
költä, kuka oli myös myöntäväinen. Tapasimme ensin Lukunen – lumoudu luke-
misesta -hankkeen projektiasiantuntijan kanssa ja toisella kerralla koko projekti-
asiantuntijaryhmän kanssa. Lukunen – lumoudu lukemisesta -hankkeen toimijat
eivät esittäneet selkeää tutkimusaihetta, mutta saimme ehdotuksia opinnäytetyön
aiheelle ja sisällölle. Eli tarkemmasta aiheajauksesta meillä ei ollut tietoa ja
saimme päättää aiheen melko itsenäisesti.

Päädyimme ottamaan tutkimusaiheeksi, miten 20 eri hankepäiväkotiin jaettu pop up -kirjastokärry on tukenut monikielisiä lapsia päiväkodin arjessa varhaiskasvatuksen työntekijöiden kokemusten pohjalta. Meille oli heti selvää, että haluamme tuottaa hankkeen käyttöön kyselymenetelmällä toteutettavan tutkimuspainotteisen opinnäytetyön. Halusimme ottaa tutkimukseen mukaan kaikki 20 hankepäiväkotiä, mutta päädyimme yhdessä projektiasiantuntijan kanssa kysymään hankkeeseen osallistuvilta päiväkodeilta sähköpostitse heidän halukkuudestaan osallistua tutkimukseen. Osa päiväkodeista vastasi osallistuvansa tutkimukseen ja muutama vastasi heti kieltävästi. Osa päiväkodeista ei vastannut ollenkaan.

7 TUTKIMUSMENETELMÄT

Opinnäytetyömme oli laadullinen sekä määrällinen tutkimus. Määrällinen tutkimus eli kvantitatiivinen tutkimus kuvaa eniten kyselytutkimusta, jossa sovelletaan tilastollisia menetelmiä. Menetelmä perustuu kohteen tulkitsemiseen numeroiden ja tilastojen avulla. Kyselytutkimuksista saatavat aineistot koostuvat pääosin mitatuista luvuista ja numeroista, vaikka kysymykset annetaan sanallisesti, niin vastaukset ilmaistaan numeerisesti. (Vehkalahti, 2014, s. 13.) Laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta pyritään ymmärtämään usein vertaamalla sitä määrälliseen tutkimukseen. Laadullinen ja määrällinen tutkimus eivät kuitenkaan ole välttämättä toistensa vastakohtia tai toisiaan poissulkevia. Yksi tärkeimmistä eroista on, että määrällinen tutkimus pitää sisällään oletuksen siitä, että kohde ei ole riippuvainen teoriasta ja tutkijasta. Menetelmiä käytetään tietyn ongelman ratkaisemisessa. (Puusa & Juuti, 2020, s. 73.) Yhdessä nämä tutkimusmenetelmät täydentävät opinnäytetyömme tutkimusta ja saamme monimuotoisemman aineiston.

Käytimme opinnäytetyössämme sähköisesti toteutettavassa Webropol-kyselyssä (LIITE 1) myös avointa kysymystä, joka tuottaa laadullista aineistoa. Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus kerää ainestoa vähemmän strukturoidusti kuin kvantitatiivinen tutkimuksessa ja kerätty tieto on sanamuotoista. Kerätty tieto auttaa ymmärtämään käsiteltävää tutkimuskohdetta ja selvittää syvemmin ajattelutapoja. (Heikkilä, 2014, s. 15.) Kysely, haastattelu, havainnointi ja erilaisista dokumenteista koottu tieto ovat laadullisen tutkimuksen yleisimmän aineistonkeruumenetelmät. Edellä mainittuja aineistonkeruumenetelmiä voi käyttää myös määrällisen tutkimuksen aineistoja kerätessä. Kyselyn idea on yksinkertainen. Jos halutaan tietää, mitä ihminen ajattelee tai miksi hän toimii tietyllä tavalla, on järkevää kysyä sitä häneltä. (Tuomi & Sarajarvi, 2018, s. 62.)

Keskeinen ominaispiirre laadulliselle tutkimukselle on, että se perustuu ihmisten subjektiivisten näkemysten ja kokemusten tarkasteluun. Tutkimuksessa tarkastellaan teorian, käytännön ja empirian yhteyttä. Käytännöllinen tieto on erilaista eri tilanteissa. Laadullisessa tutkimuksessa ei yleensä voida laatia teorioita. Laa-

dullisessa tutkimuksessa voidaan esittää esimerkinomaisia tietoja ja tehdä tyypittelyjä. Laadullisessa tutkimuksessa on myös kiinnitettävä huomiota ymmärtämiseen ja tulkintaan liittyviin prosesseihin. Tutkimusta tehdessä joudutaan pohtimaan esimerkiksi sitä, miten tutkijan omat näkemykset vaikuttavat havaintoihin. (Puusa & Juuti, 2020, s. 56–57.)

Laadullisessa tutkimuksessa on pääosassa ihminen sekä tutkimuksen tekijänä että tutkimuksen kohteena. Tutkimuksessa keskitytään tutkimaan ihmisen tunteja, ajatuksia, tulkintoja ja käsityksiä erilaisista asioista. Tyypillisesti nämä ovat muodostuneet tutkittavan omakohtaisten kokemusten kautta. (Pusa & Juuti, 2020, s. 79.) Tutkimusaineistosta on tarkoituksena luoda mielekäs kokonaisuus laadullisen aineiston analyysin avulla. Tämän analyysin avulla pyritään tuottamaan rikas ja perusteltu tulkinta sekä tehdä johtopäätöksiä tutkittavasta ilmiöstä. Sisällönanalyysi on yksi yleisimmin sovelletuista metodeista ja se soveltuu käytettäväksi monenlaiseen laadulliseen tutkimukseen. Sisällönanalyysi on aina monivaiheinen ja käytännön toteutukseen kuuluu muun muassa aineistoon tutustuminen, aineiston kategorisointi ja teemoittelu sekä tulkinta. Tavoitteena sisällönanalyysissä on auttaa järjestämään aineisto ensin tiiviiseen ja selkeään muotoon kadottamatta sen sisällä olevaa tärkeää ja keskeistä tietoa. Sisällönanalyysissä on tarkoituksena jäsentää empiiristä aineistoa tulkintaa varten. (Pusa, 2020, s. 143–145.)

8 AINEISTON KERUU, AINEISTO JA SEN ANALYYSI

Haimme tutkimusluvan Vantaan kaupungilta, koska kysely toteutettiin Vantaan kaupungin päiväkodeissa. Tutkimusluvan hyväksymisen jälkeen lähetimme Webropol-kyselyn linkin sähköpostitse päiväkotien johtajille sekä päiväkotien hankeyhteyshenkilöille. Johtajien sähköpostiosoitteet saimme Vantaan kaupungin päiväkotien kotisivuilta ja yhteyshenkilöiden sähköpostiosoitteet saimme projektiasiantuntijalta.

Webropol on tutkimus- ja tiedonkeruuohjelmana verkkokyselyyn sopiva ohjelmisto. Webropolin avulla data saadaan Excel-tiedostona ja jatkokäsittelyä ajatellen se voidaan viedä edelleen tilasto-ohjelmaan. Vastausjakaumat voi saada myös suoraan kuvioina tai taulukkoina. (Heikkilä 2014, s. 119.) Webropol-kyselytyökalulla tehdyssä kyselytutkimuksessa mittaaminen tapahtuu kyselylomakkeella. Kyselylomake on syytä tehdä huolellisesti. Kun vastaaja on täyttänyt lomakkeen, siihen on myöhäistä tehdä enää mitään muutoksia. Kyselytutkimuksen onnistuminen riippuu lomakkeen rakenteesta. Onnistumisen ratkaisee pitkälle se, kysytäänkö sisällöllisesti oikeita kysymyksiä tilastollisesti mielekkäällä tavalla. Nämä eivät kuitenkaan yhdessä riitä, vaan hyvä kyselylomake on kokonaisuus, jossa toteutuvat sekä sisällölliset että tilastolliset näkökulmat. (Vehkalahti, 2014, s. 20.)

Tutkimuksen kyselylomake sisälsi kuusi strukturoitua kysymystä sekä yhden avoimen kysymyksen. Strukturoidut kysymykset muodostimme tutkimuskysymystemme pohjalta. Avoin kysymys kirjastokärryn hyödyntämisestä tuli toiveena Lukunen – Lumoudu lukemista -hankkeen projektiasiantuntijalta. Strukturoidut kysymykset eli suljetut kysymykset ovat kysymyksiä, joihin on valmiiksi annettu vastausvaihtoehdot. Näissä kysymyksissä valitaan se vastausvaihtoehto, joka vastaajalle tuntuu mieleisimmälle. (Heikkilä 2014, s. 49.) Käytimme suljetuissa kysymyksissä Likertin asteikkoa. Likertin asteikkoa käytetään mielipideväittämissä, joka on usein 4- tai 5-portainen järjestysasteikon tasoinen asteikko. Asteikossa toisessa ääripäänä on usein täysin samaa mieltä ja toisena ääripäänä täysin eri mieltä. (Heikkilä 2014, s. 51.)

Käytimme sähköistä Webropol-kyselyä, koska se oli helppo tapa kerätä tietoa suurelta joukolta vastaajia. Tiedostimme sen, että päiväkodeissa on usein kova kiire ja resurssit ovat vähäiset, joten kysely oli siksi tehty mahdollisimman helppoksi ja nopeaksi vastata. Sähköiseen kyselyyn osallistuivat Lukunen – Lumoudu lukemista -hankkeen yhteistyöpäiväkodit. Kyselymme linkki pyydettiin välittämään sähköpostitse kaikille oman yksikön varhaiskasvatuksen opettajille ja lastenhoitajille, joita oli yhteensä noin 180. Kyselyyn annoimme vastausaikaa noin kaksi viikkoa. Ensimmäiseen määräpäivään mennessä vastauksia saimme ainoastaan yhdeksän. Vähäisestä osallistujamäärästä johtuen päätimme jatkaa kyselyn vastausaikaa vielä yhdellä viikolla ja lähetimme uuden muistutusviestin yhteistyöpäiväkotien johtajille. Muistutusviestimme toi seuraavan viikon aikana vastauksia kolme lisää. Saimme sähköiseen kyselymme vastauksia yhteensä 12 ja näin ollen kyselyn vastausprosentti oli ainoastaan 6,67. (Kaavio 1.) Tiedossamme oli kuitenkin etukäteen, että kaikista kahdestakymmenestä hankkeeseen osallistuvasta päiväkodista emme saisi vastauksia, mutta vastausten vähäisyys oli meille yllättävää.

Kaavio 1. Kyselyn vastausprosentti

Kaaviosta 1 voimme nähdä, että kyselyn vastausprosentti oli todella alhainen. Arvio 20 päiväkodin kyselyn otannasta oli 180, mutta vastauksia saimme vain 12 kasvattajalta, vastausajan pidentämisestä ja muistutuksesta huolimatta. Syynä vastaajien vähäisyyteen voidaan esimerkiksi todeta päiväkodin hektinen ja muuttuva arki, jolloin kasvattajilla ei ole ollut aikaa huomioida hankkeeseen liittyvää sähköistä kyselyä.

Aineiston keruun jälkeen analysoimme Webropol-kyselyn avoimen palautteen aineistolähtöisesti. Kuitenkin analyysiamme ohjasivat vahvasti tutkimuskysymyksemme. Lähes kaikissa laadullisissa tutkimuksissa voidaan käyttää analyysimenetelmänä sisällönanalyysia. Analysoidessa sisältöä on tärkeää päättää, mikä aineistossa kiinnostaa ja pitäytyä siinä. Kaiken muun voi jättää pois tutkimuksesta. Aineisto täytyy luokitella, teemoittaa tai tyypitellä. Sen jälkeen aineistosta kirjoitetaan yhteenveto. Laadullisen tutkimuksen aineistoista löytyy yleensä useita kiinnostavia asioita, mutta sieltä on tärkeää ottaa mukaan vain tutkimuksen kannalta olennaiset asiat. (Tuomi & Sarajarvi, 2018, s. 78.)

Aineistonanalyysia ohjasivat tutkimuskysymyksemme. Luimme aineistot huolellisesti läpi. Vastauksia oli vain seitsemän, joten meidän oli mahdollisuus perehtyä kaikkiin vastauksiin ajatuksen kanssa useaan kertaan. (Taulukko 1.) Pyrimme löytämään tutkimuskysymyksiimme vastauksia aineistosta. Pääteemana meillä oli pop up -kirjastokärryn hyödyntäminen päiväkodin pedagogisessa toiminnassa. Aineiston perusteella alateemoiksi nousivat pop up -kirjastokärryn kirjallisuuden hyödyntäminen lasten monikielisyden tukemisessa, eri kieliin- ja kulttuureihin tutustuminen sekä pop up -kirjastokärryssä olevien kirjojen lukeminen lasten kanssa.

Taulukko 1. Luokkien muodostaminen aineiston analyysissä

Suora lainaus	Pelkistetty	Alaluokka	Yläluokka
Pienten ryhmässä on luettu ja käyty kirjan kuvia läpi tuokioissa.	Lukeminen lasten kanssa	Lukemaan innostaminen	Pop up -kirjastokärryn käyttö päiväkodin pedagogisessa toiminnassa
Kirjojen käyttö ryhmissä	Kirjojen käyttö		
Tunne- ja kaveritaitojen harjoittelussa alustamaan keskusteluja lasten kanssa.	Keskustelut kirjoista		
Kirjakärryn kirjat ovat olleet pääasiassa lainattavissa perheille kotiin, satunnaisesti olemme lukeneet kirjastokärryn kirjoja päiväkodilla tai hyödyntänyt S2 lapsille suomenkielen harjaannuttamiseen	Suomen kielen harjaannuttaminen	Monikielisyys	
Kirjoja on käytetty mm. keskustelun tai leikki/oppimisympäristön rikastuttamiseen, kielellisen tietoisuuden harjoittamiseen, S2 lasten tukemiseen, matemaattisten valmiuksien vahvistamiseen, käsitteiden oppimiseen, eri kulttuurien ja kielten tutkimiseen/ ymmärtämiseen jne.	Kielitietoisuuden harjoittaminen		
Kärrystä on luettu ryhmässä olevaan aiheeseen liittyvää kirjallisuutta. Lapset kirjoja katsellessaan tutustuvat myös muun kuin oman kielensä kirjoitettuun tekstiin. Etsitään yhdessä tietoa kirjoista.	Muihin kieliin tutustuminen	Kielitietoinen varhaiskasvatus	
Koronan vuoksi käyttö jäänyt vähemmälle. Yhteyshenkilö ei ole tukenut kärryn käyttöä tarpeeksi ja se on unohtunut kokonaan pitkiksi ajoiksi. Vanhemmille ei ole lähetetty mitään infoa kärrystä. Tutkailtu miltä eri kielet näyttävät ja kuulostavat.	Eri kielten tutkiminen		

Taulukko 1 kuvaa teemoittelun etenemistä avoimen kysymyksen aineiston sisällöllisessä analyysissä. Teemoittelu on yleensä vaihtoehtoinen nimitys laadulliselle sisällönanalyysille ja siinä keskitytään ainoastaan asioihin, aiheisiin tai teemoihin mistä kyselyn aineisto kertoo (Kallinen & Kinnunen, 2021). Tämän taulukon avulla pystyimme selvittämään kyselyn sisältöä lähemmin ja paikantamaan tutkimamme aihe. Olemme pelkistäneet avoimen kysymyksen suorat lainaukset voidaksemme luokitella ne alaluokkiin. Alaluokiksi nousivat teemat lukemaan innostaminen, monikielisyys ja kielitietoinen varhaiskasvatus. Alaluokan teemat vastaavat yläluokkaamme pop up -kirjastokärryn käyttö päiväkodin pedagogisessa toiminnassa.

9 TUTKIMUSTULOKSET

9.1 Varhaiskasvattajien kokemukset pop up -kirjastokärryn käytöstä

Sähköisen kyselyn ensimmäisessä kysymyksessä, *kirjastokärryssä on ollut tarjolla lapsille kirjallisuutta heidän omalla äidinkielellään*, ollaan lähes yksimielisiä siitä, että pop up -kirjastokärry on tarjonnut päiväkotien monikielisille lapsille kirjallisuutta heidän omalla äidinkielellään. Kymmenen vastaajista on ollut samaa mieltä ja kaksi vastaajista jokseenkin samaa mieltä.

Kysymyksessä *kirjastokärry on ollut päiväkodissa esillä siten, että sen käyttö on helppoa lapsille*, vastauksissa tulee jo hieman hajontaa. Samaa mieltä on ollut puolet vastaajista, eli kuusi. Jokseenkin samaa mieltä on ollut viisi vastaajista ja yksi on ollut jokseenkin eri mieltä. Voimme kuitenkin päätellä, että suurimmaksi osaksi kirjastokärry on ollut esillä siten, että lasten on ollut sitä helppo käyttää.

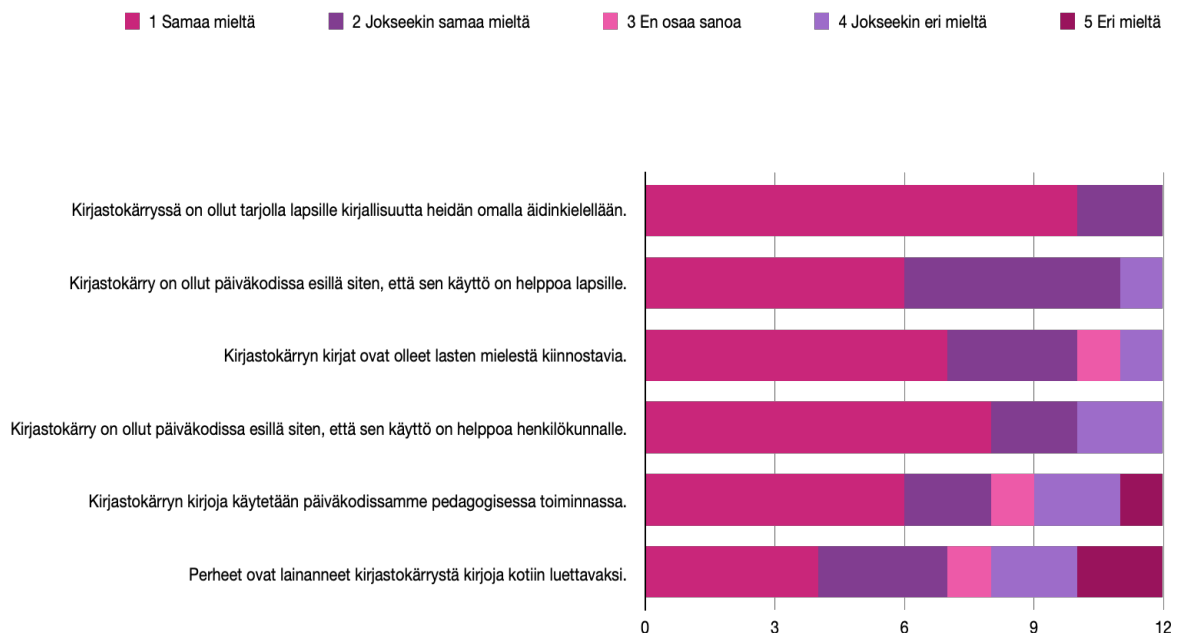
Kolmannesta kysymyksestä *kirjastokärryn kirjat ovat olleet lasten mielestä kiinnostavia* voidaan mahdollisesti olettaa, että enemmistö on sitä mieltä, että kirjat ovat olleet kiinnostavia. Vastaajista samaa mieltä on ollut seitsemän, kolme jokseenkin samaa mieltä ja yksi en osaa sanoa. Yksi vastaajista on ollut jokseenkin eri mieltä. Tähän kysymykseen lienee ollut jo haastavampaa vastata, koska yksi vastaajista on vastannut en osaa sanoa.

Kysymyksen *kirjastokärry on ollut esillä siten, että sen käyttö on ollut helppoa henkilökunnalle* vastauksista, voidaan arvioida, että suurimmalle osalle sen käyttö on ollut helppoa. Kahdeksan vastaajista on ollut samaa mieltä ja kaksi vastaajista on ollut jokseenkin samaa mieltä. Kaksi vastaajista on vastannut jokseenkin eri mieltä. Lienee, että osalle vastaajista pop up -kirjastokärryn sijoittelua ei välttämättä ole ajateltu kaikkien kasvattajien toimintaympäristön toimivuuden näkökulmasta tai se on jäänyt yhden henkilön vastuulle.

Kirjastokärryn kirjoja käytetään päiväkodissamme pedagogisessa toiminnassa, vastauksissa on jo enemmän hajontaa. Puolet vastaajista, eli kuusi on ollut samaa mieltä ja kaksi jokseenkin samaa mieltä. Vastaajista kaksi on jokseenkin eri

mieltä ja yksi eri mieltä. Voimme siis olettaa, että enemmistö on kuitenkin käyttänyt kirjastokärryä päiväkodin pedagogisessa toiminnassa.

Viimeisessä kysymyksessä *perheet ovat lainanneet kirjastokärrystä kirjoja kotiin luettavaksi* selvitetään pop up -kirjastokärryn lainaustoimintoa kotiin perheille. Samaa mieltä vastaajista on neljä ja jokseenkin samaa mieltä on kolme. Yksi vastaajista on vastannut en osaa sanoa, kaksi jokseenkin eri mieltä ja kaksi eri mieltä. Näissä vastaustuloksissa lienee vaikuttanut vallinnut koronatilanne. Koronatilanteesta johtuen lainaustoiminto on ollut vähällä käytöllä, jos käytössä lainsinkaan. Kuitenkin voimme myös olettaa, että osa päiväkodeista on lainannut kirjallisuutta perheille kotiin.

Kaavio 2. pop up -kirjastokärryn käyttö päiväkodeissa

Kaavioon 2 on koottu kasvattajien näkemykset, pop up -kirjastokärryn käytöstä päiväkodin arjessa ja monikielisten lasten lukemaan innostamisessa.

9.2 Sähköisen kyselyn avoimen kysymyksen vastaukset

Sähköisen kyselyn avoimeen kysymykseen vastasi yhteensä seitsemän kasvatustajaa. Olemme kuvanneet kyselyyn vastanneet kasvattajat V1 ja niin edelleen. Kyselyn avoimen kysymyksen, *millä tavoin olet hyödyntänyt kirjastokärryn kirjallisuutta pedagogisessa toiminnassa*, vastauksista on luettavissa, että päiväkoodeissa kirjallisuutta on hyödynnetty monin eri tavoin ryhmien pedagogisessa toiminnassa. Kahdessa vastauksessa nostetaan esiin monikielisten lasten kielellisen kehityksen tukeminen. Pop up -kirjastokärryn kirjoja on hyödynnetty monikielisten lasten suomen kielen harjaannuttamisessa sekä heidän tukemisessaan.

"Kirjakärryn kirjat ovat olleet pääasiassa lainattavissa perheille kotiin, satunnaisesti olemme lukeneet kirjastokärryn kirjoja päiväkodilla tai hyödyntänyt S2 lapsille suomen kielen harjaannuttamiseen." (V1)

Kolmessa vastauksessa kerrotaan, että pop up -kirjastokärryn kirjoja on hyödynnetty eri kulttuureihin ja kieliin tutustumiseen. Lapset ovat tutkineet kirjoja sekä itsenäisesti että aikuisen kanssa. Tämä on osa kieli- ja kulttuuritietoista varhaiskasvatusta. Kirjat tekevät eri kielistä näkyviä lapsille.

"Kirjoja on käytetty mm. keskustelun tai leikki/oppimisympäristön rikastuttamiseen, kielellisen tietoisuuden harjoittamiseen, S2 lasten tukemiseen, matemaattisten valmiuksien vahvistamiseen, käsitteiden oppimiseen, eri kulttuurien ja kielten tutkimiseen/ymmärtämiseen jne." (V2)

Kolmessa vastauksessa käy ilmi, että kirjoja on luettu lasten kanssa. Kirjoja on luettu yhdessä lasten kanssa ja lapset ovat saaneet tutustua kirjoihin myös itsenäisesti. Kirjoja on käytetty pedagogisessa toiminnassa myös pienten lasten ryhmässä. Lasten kiinnostuksen herättely kirjoitettua kieltä kohtaan on tärkeää myöhemmin lukemaan innostumisessa. Kun lukemisen kulttuuria välitetään varhaiskasvatuksessa ja kotona kirjoja lukemalla, se vaikuttaa lasten myöhempään lukemisesta kiinnostumiseen.

"Pienten ryhmässä on luettu ja käyty kirjan kuvia läpi tuokioissa." (V3)

"Kärrystä on luettu ryhmässä olevaan aiheeseen liittyvää kirjallisuutta. Lapset kirjoja katsellessaan tutustuvat myös muun kuin oman kielensä kirjoitettuun tekstiin. Etsitään yhdessä tietoa kirjoista." (V4)

10 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Pohdimme ennen opinnäytetyön aloittamista, että haluamme tuottaa sähköisen kyselyn, joka ei keräisi kenenkään henkilötietoja ja kyselyyn osallistuvien henkilöiden anonymiys säilyisi. Tällöin emme tarvitsisi myöskään erillisiä lupia niiden käsittelyyn.

Vantaan kaupungilta täytyi hakea tutkimuslupa ja meillä oli tiedossa vain päiväkotien nimet, jotka osallistuvat sähköiseen kyselyyn. Ajatuksenamme oli, että kyselyyn olisi nopea ja helppo vastata, jotta kyselyn kuormittavuus henkilöstölle olisi mahdollisimman pieni. Tutkimuksemme tavoitteena oli kerätä vastauksia sekä päiväkotien varhaiskasvatuksen opettajilta että lastenhoitajilta. Kyselyssä ei tarvinnut erikseen määritellä, että kummassa roolissa päiväkodissa työskentelee eikä sitä, missä päiväkodissa työskentelee.

Heikkilän (2014, s. 27, 45) mukaan tutkimukselle tulee asettaa selkeät tavoitteet, jotta sillä saadaan vastaukset siihen, mitä halutaan tutkia. Jos selkeitä tavoitteita ei ole asetettu, saatetaan helposti tutkia väärinä asioita. Kyselylomakkeen suunnittelu pitää tehdä hyvin. Kyselyn onnistumisen kannalta on tärkeää, että kysymyksillä saadaan vastaukset tutkimuskysymyksiin. Huonosti tehty kysely voi pilata koko tutkimuksen. Tutkimuksen tavoitteen täytyy olla selvillä ennen kyselylomakkeen tekemisen aloittamista. Olimme ennen kyselyn aloittamista päättäneet tavoitteet tutkimukselle ja tarkistutimme sähköisen kyselyn kysymykset vielä Lukunen – lumoudu lukemista -hankkeen projektiasiantuntijalla.

Verkossa vastattavassa kyselyssä tiedot tallentuvat tietokantaan, joten vastaukset voidaan käsitellä verkossa heti, kun aineiston keruu on päättynyt. Riittävä ja luotettava otos edellyttää, että kaikille kyselyyn osallistuville menee tieto kyselystä ja internetosoitteesta. Kyselyn linkki voidaan toimittaa osallistujille esimerkiksi sähköpostilla. (Heikkilä, 2014, s. 66.) Webropol-kyselyn linkki toimitettiin sähköpostilla saatekirjeineen vain päiväkotien johtajille ja hankkeen yhteyshenkilöille, joiden pyydettiin välittämään sähköposti kaikille yksikkönsä kasvattajille. Tässä jäimme pelkästään sen luottamuksen varaan, että viestin saaneet henkilöt

toimittavat kyselyn eteenpäin. Me emme tiedä, kuinka moni kyselyn on lopulta saanut. Tutkimukseen vastaaminen perustui vapaaehtoisuuteen.

Tutkimuksessa edustavan otoksen saaminen vaatii, että jokaisen valitun on kuultava tutkittavaan perusjoukkoon ja jokaisella on mahdollisuus päästä mukaan otokseen. Mitä suurempi otos on, sitä luotettavampi tutkimuksen tulos on. Tutkimuksen reliabiliteetilla eli luotettavuudella tarkoitetaan sitä, kuinka tarkkoja tutkimustulokset ovat. Tutkijan on osattava olla koko tutkimuksen ajan kriittinen ja tarkka. Tutkimustulokset ovat sattumanvaraisia, jos otos koko on hyvin pieni. Kyselytutkimuksessa pitäisi huomioida joskus suureksikin nouseva poistuma eli kato. Tutkimus ei anna luotettavaa tietoa koko perusjoukosta, jos tutkitaan vain osaa siihen kuuluvista ryhmistä. (Heikkilä, 2014, s.28, 40.) Päätimme yhdessä hankkeen työntekijöiden kanssa, että otamme tutkimukseen mukaan kaikki hankkeeseen osallistuvat päiväkodit. Sillä tavoin saisimme toimitettua kyselyn mahdollisimman monelle ja todennäköisimmin saisimme kattavamman aineiston tutkimustamme varten. Lisäksi ei ollut mitään syytä rajata yksittäisiä päiväkoteja kyselyn ulkopuolelle.

Täysin täsmällistä tulosta ei voida koskaan saada otokseen perustuvassa tutkimuksessa. Mitä pienempää virhemarginaalia tavoitellaan, sitä suurempi otoksen on oltava. Kun otoskokoä määritellään, täytyy ottaa huomioon poistuman eli kadon vaikutus. Tutkimuksessa ihanne vastausprosentti olisi 100, mutta siihen harvemmin päästään. Tuloksiin aiheuttaa aina harhaa vastaamattomuus. (Heikkilä, 2014, s.41–42.)

Olemme osallistuneet yhdessä tutkimuskirjallisuuden lukemiseen, suunnitelman kirjottamiseen, suunnittelukokouksiin ja kyselyn tekoon. Olemme myös pyrkineet käyttämään mahdollisimman tuoretta tutkimustietoa ja tiedostamme kerätyn tiedon eritasoisen luotettavuuden. Opinnäytetyöprosessiin olemme sitoutuneet yhdessä tasavertaisesti.

11 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyömme tavoitteena oli tutkia pop up -kirjastokärryn käyttöä lasten monikielisuuden tukemisessa ja lukemaan innostamisessa. Tarkoituksena oli myös selvittää, miten pop up -kirjastokärryä on pystytty hyödyntämään päiväkodin pedagogisessa toiminnassa. Varhaiskasvatuksella on tärkeä rooli lasten monikielisuuden tukemisessa sekä lukemisen kulttuurin edistämässä. Tutkimuksemme oli tarkoitus myös tuottaa Lukunen -hankkeelle tarvittavaa tietoa pop up -kirjastokärryn käytöstä.

Tutkimusaineistomme osoittaa sen, että pop up -kirjastokärryjä ei ole käytetty kovin aktiivisesti perheiden kirjastona, mutta pedagogisessa toiminnassa niitä on hyödynnetty. Vastausten perusteella kirjastokärryissä on ollut hyvin tarjolla lukemista lasten omalla äidinkielellä. Kirjat ovat pääsääntöisesti esillä niin, että ne ovat olleet helposti lasten saatavilla. Lapset ovat olleet myös kiinnostuneita kirjoista. Avoimien vastausten perusteella kirjoja voi hyödyntää usealla eri tavalla päiväkodin pedagogisessa toiminnassa.

Jotta varhaiskasvatuksessa voidaan toimia kieli- ja kulttuuritietoisesti, tulee lapsen kielellinen- ja kulttuurinen tausta tunnistaa, tunnustaa ja sitä tulee arvostaa. Tarkoituksena on nähdä jokaisen lapsen yksilöllinen kielellinen ja kulttuurinen identiteetti. (Malinen, 2019, s.16.) Tutkimukset osoittavat, että hyvä äidinkielen taito edistää myös muiden kielten oppimista. Varhaiskasvatuksessa kasvattajien tulee kehittää sekä tukea lapsen äidinkielen oppimista suunnittelemalla se ryhmän toimintaan. (Gyekye & Ruponen, 2018.) Kun varhaiskasvatus ympäristössä eri kielistä ja kulttuureista tehdään näkyviä ja kuuluvia, kieli- ja kulttuuritietoinen varhaiskasvatus on hyvällä alulla. Saamiemme vastausten perusteella pop up -kirjastokärry on tehnyt eri kielet näkyviksi ja konkreettisemmiksi lapsille.

Saimme kyselyymme vastauksia vain 12 kasvattajalta. Vastausten määrä oli niin vähäinen, että selkeää kokonaiskuvaa pop up -kirjastokärryn käytöstä emme saaneet. Viitteitä siihen, että pop up -kirjastokärryjä voi hyödyntää lasten moni-

kielisyyden tukemiseen sekä lukemaan innostamisessa kuitenkin löytyy. Kirjastokärryjen materiaalit rikastuttavat päiväkotien oppimisympäristöä ja ne tekevät näkyviksi useat eri kielet päiväkodissa. Varhaiskasvatuksen oppimisympäristöt tulisi rakentaa koulutettujen kasvattajien asiantuntemuksen mukaan ja lasten osallisuutta tulisi näissä korostaa (Raittila & Siippainen 2017, s. 266).

12 POHDINTA

Opinnäytetyömme aihe oli ajankohtainen. Suomalaisten lukutaito on edelleen hyvällä tasolla kansainvälisesti verrattuna, mutta suomalaisten nuorten lukutaito on heikentynyt huomattavasti vuosituhannen alusta lähtien. Huoli lukutaidon heikentymisestä on aiheellinen, koska lukutaito on välttämätön taito tietoyhteiskunnassa pärjäämiselle. (Opetushallitus, 2019.) Lukunen -hanke on perustettu lukemisen kulttuurin edistämisen sekä lasten lukemaan innostamisen edistämiseksi. Hankkeen suunnittelemat ja toteuttamat pop up -kirjastokärryt varhaiskasvatuksen käyttöön ovat hyvä keino edistää etenkin vieras- ja monikielisten lasten ja perheiden lukemisen kulttuuria. Lisäksi ne tekevät näkyvämmäksi eri kieli- ja kulttuuri-taustan omaavat lapset varhaiskasvatuksessa. Vaikka hanke on päättymässä heinäkuussa, kirjastokärryt jäävät päiväkoteihin. Niiden kautta hankkeen tavoite jää jollain tavalla pysyvämmäksi osaksi päiväkodin pedagogista oppimisympäristöä sekä lasten ja perheiden arkea.

Varhaiskasvatuksen sosionomin ammatillisten kompetenssien mukaan varhaiskasvatuksen sosionomi osaa edistää ja tukea lasten ja perheiden osallisuutta varhaiskasvatuksessa sekä yhteiskunnassa. Hän tunnistaa yhteiskunnallisen vaikuttamistyön merkityksen varhaiskasvatuksessa. (Diakonina-ammattikorkeakoulu, 2019.) Näihin kompetensseihin peilattaessa opinnäytetyöprosessimme on tukenut meidän ammatillista kasvuamme varhaiskasvatuksen opettajiksi. Ymmärrämme varhaiskasvatuksen merkityksen monikielisyyden tukemisessa sekä lukemisen kulttuurin siirtämisessä lapsiin yhdessä perheiden kanssa. Varhaiskasvatuksessa kasvatustyötä tehdään yhteistyössä perheiden kanssa. Monikielisyyden tukeminen ja erilaisten kulttuurien huomioiminen edistävät ja tukevat lasten ja perheiden osallisuutta sekä varhaiskasvatuksessa, että yhteiskunnassa.

Varhaiskasvatuksen sosionomi osaa hyödyntää tutkimustietoa ja soveltaa sitä varhaiskasvatuksen käytäntöjen kehittämisessä. Hän osaa tunnistaa varhaiskasvatuksen ammatillisen osaamisen kehittämistarpeita. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, 2019.) Tämä kompetenssi oli näkyvillä myös meidän opinnäytetyös-

sämme. Kielitietoinen varhaiskasvatus tulisi saada entistä näkyvämmäksi varhaiskasvatuksen arkeen. Varhaiskasvatuksen opettajille tulisi saada enemmän keinoja ja työkaluja kielitietoisen varhaiskasvatuksen tueksi. Lukunen -hankkeen kokoamat pop up -kirjastokärryt ovat hyvä keino lisätä eri kielten ja kulttuurien näkyväksi tulemistä. Kielien ja kulttuurien näkyvämmäksi tuleminen on tärkeä osa varhaiskasvatusta, koska varhaiskasvatuksessa on eri kieli- ja kulttuuritaustaisia lapsia entistä enemmän.

Sähköiseen Webropol-kyselyymme vastasi vain pieni joukko hankepäiväkotien varhaiskasvatuksen henkilökunnasta. Saamamme aineisto antaa vain hyvin kapean kuvan siitä, kuinka aktiivisesti pop up -kirjastokärryjä on hyödynnetty varhaiskasvatuksen arjessa monikielisyyden tukemiseen sekä perheille kirjojen lainaamiseen. Vähäinen osallistujamäärä kyselyyn oli meille yllätys. Olimme ajatelleet saavamme vastauksia paljon enemmän, koska olimme pyytäneet välittämään kyselyn niin monelle kasvattajalle. Myös projektiasiantuntija oli jo etukäteen tiedottanut päiväkoteja tulevasta tutkimuksesta. Vastausten analysointi oli helppoa, mutta tuloksia ei voida pitää kovin luotettavina, koska vastaajamäärä oli niin vähäinen. Tutkimuksemme tarkoituksena oli tuottaa tietoa Lukunen -hankkeelle. Vastausten vähäisestä määrästä johtuen, kattavaa kokonaiskuvaa ei pop up -kirjastokärryjen käytöstä saatu. Tältä osalta koemme, että tutkimuksemme ei täysin onnistunut odotustemme ja tavoitteidemme mukaisesti.

Toinen opinnäytetyön tekijöistä, Noora, oli työharjoittelussa Lukunen -hankkeessa kolme kuukautta. Hankkeessa mukana oleminen oli palkitsevaa ja antoi tukea opinnäytetyön tekemiseen. Vallitseva koronatilanne kuitenkin rajoitti käynnejä hankepäiväkodeissa ja pohdimme, että olisi ollut tärkeää tehdä tiiviimpää yhteistyötä päiväkotien varhaiskasvattajien kanssa ja jakaa tukevaa materiaalia lukemaan innostamisesta. On erityisen tärkeää, että tämän kaltaisia hankkeita toteutetaan, koska työharjoittelussa kävi ilmi, että on olemassa päiväkoteja, joissa ei ole kirjallisuutta laisinkaan tarjolla lapsille tai varhaiskasvattajat eivät lue lapsille. Hankkeen aikana ilmeni myös, että päiväkodeissa ei juurikaan ole tarjolla kirjallisuutta kaikkien lasten omalla äidinkielellä. Pohdimme myös opinnäytetyötä tehdessämme sitä, että hankepäiväkotien yhteyshenkilöt sekä johtajat ovat avainasemissa hankkeen tavoitteiden toteutumisessa. Tätä työtä tehdessä

koimme, että pop up -kirjastokärry ja lukemisen kulttuurin tukeminen kaikilla lasten kielillä on erittäin tärkeää ja olemme varhaiskasvatuksen ammattilaisina ottaneet tästä työstä paljon tärkeää ja rikastuttavaa tietoa käyttöömme varhaiskasvatuksen arjessa.

Työskentelemme molemmat päiväkodeissa varhaiskasvatuksen opettajina ja olimme jo etukäteen tiedostaneet, että päiväkodeissa resurssit ovat tällä hetkellä vähäiset ja kiire on jatkuvasti läsnä arjessa. Työpäivän aikana voi olla haastavaa irrottautua lapsiryhmästä vastaamaan kyselyyn. Otimme kuitenkin kyselyn suunnittelussa huomioon sen, että vastaaminen ei veisi paljon aikaa. Tästä ajatuksesta huolimatta vastaajia ei ollut. Arvelemme, että vastaamiselle ei ole löydetty aikaa. Lisäksi voi olla päiväkoteja, joissa hankkeen yhteyshenkilö tai päiväkodin johtaja ei ole tukenut kasvattajia käyttämään hankkeen pop up -kirjastokärryä. Voi olla myös muita syitä sille, että pop up -kirjastokärryn käyttö on jäänyt vähäiseksi ja kyselyyn vastaamista ei ole pidetty tärkeänä.

Varhaiskasvatuksen opettajille sekä lastenhoitajille tulee sähköpostiin paljon erilaista materiaalia ja heille välitetty kysely on voinut jäädä myös huomaamatta. Emme myöskään tiedä sitä, että kuinka moni päiväkotien johtajista lopulta on välittänyt sähköpostin jokaiselle oman yksikkönsä kasvattajalle. Voimme siis olettaa, että kyselymme ei välttämättä ole koskaan tavoittanut kaikkia haluamiamme kasvattajia. Jäimme myös pohtimaan sitä, että olisiko kannattanut valita kahdestakymmenestä hankkeeseen kuuluvasta päiväkodista vain osa ja käydä tekemässä haastattelut niissä päiväkodeissa sähköisen kyselyn sijaan. Tällä tavoin olisimme ehkä voineet saada vastauksia enemmän ja kattavamman kokonaiskuvan. Lukunen – lumoudu lukemisesta -hankkeen puolelta esitettiin toive, että kysely toteutetaan kaikissa yhteistyöpäiväkodeissa ja sen mukaisesti etenimme.

Teoreettinen osuus, kirjallisuuteen sekä muuhun tutkittuun tietoon perehtyminen on kehittänyt meitä paljon ammatillisesti. Kielitietoisuus ja kielellisen kiinnostuksen herättelyn merkitys varhaiskasvatuksessa on erityisen tärkeää. Tutkimuksen taustatyötä tehdessä saimme arvokasta ja ammatillisesti hyödyttävää tietoa. Tämä tieto on meille itsellemme arvokasta tulevana varhaiskasvatuksen opetta-

jina pedagogisessa toiminnassa ja sen suunnittelussa. Niin kuin varhaiskasvatuksen perusteissakin sanotaan, kieli- ja kulttuuritietoisuus on tärkeä osa kaikkien varhaiskasvatuksessa olevien lasten arkea.

LÄHTEET

- Alijoki, A. (2011). Lapsen tuen tarve kielellisessä kehityksessä ja siihen vastaaminen varhaiskasvatuksen keinoin. Teoksessa Marja Nurmilaakso & Anna-Leena Välimäki (toim.) *Lapsi ja kieli–Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa*. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80046/d9e0eb99-ef75-4704-a185-14aa8cbf9366.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Alisaari, J. (i.a). *Monikielisyyden tukeminen varhaiskasvatuksessa*. Opetushallitus. Saatavilla 1.5.2022
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/monikielisyyden_tukeminen_varhaiskasvatuksessa.pdf
- Arvola, O. (2021). Varhaiskasvatus eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten osallisuuden ja oppimisen mahdollistajana. [Väitöskirja, Turun yliopisto]. <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/152202/Anna-lesB539Arvola.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (2019). Sosionomi (AMK) varhaiskasvatuksessa – varhaiskasvatuksen sosionomin ammatillinen osaaminen. Saatavilla 24.5.2022 https://dialogi.diak.fi/wp-content/uploads/sites/8/2019/05/Varhaiskasvatuksen_sosionomi_15032019_LOPPUESITYS.pdf
- Ekström, N., Puikkonen, E., Suoniemi, K. (toim.). (2021). *Sanataidetta on! Työtavat, tekijät ja teoria*. Kirjan talo.
- Gyekye, M. & Ruponen, U-M., (2019). Suomi toisena kielenä: oppimisen haasteet, ohjaus ja pedagoginen toiminta. Teoksessa Pihlaja, P. & Viitala, R (toim.) *Varhaiserityiskasvatus*. Jyväskylä: PS-kustannus. <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789524519977>
- Heikkilä, T. (2014). *Tilastollinen tutkimus*. (9. uud. p.). Helsinki: Edita Publishing Oy
- Honko, M., & Mustonen, S. (2021). Lisää taitoja ja mahdollisuuksia varhaiskasvatukseen: Tavoitteena tasa-arvoisempi ja kielitietoisempi varhais-

- kasvatus. *Jecer*, (10) 2021, 28-44. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/74546/Honko-Mustonen-JECER_2021%2810%292.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Hujala, E., & Turha, L. (toim.). (2011). *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. 5. uudistettu painos. Jyväskylä. PS-kustannus.
- Kallinen, Timo & Kinnunen, Taina. Etnografia. (2021). Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallonanalyysi/>
- Kleemola, H. (2021). Kirjasto sanataidetoiminnan järjestäjänä. Teoksessa Ekström, N., Puikkonen, E., Suoniemi, K. (toim.). (2021). *Sanataidetta on! Työtavat, tekijät ja teoria*. Kirjan talo.
- Koivula, M., & Eerola-Pennanen, P. (2017). Yhteisöllisyys ja yksilöllisyys. Teoksessa Koivula, M., Siippainen, A. & Eerola-Pennanen, P (toim.) *Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia*. Tampere: Vastapaino. <https://www.elibrary.com/book/9789517686532>
- L1492/2016. Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161492>
- L540/2018. Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>
- Leino, K., Nissinen, K., Puhakka, E., & Rautopuro, J. (2016). Kansainvälinen lukutaitotutkimus (PIRLS 2016). Lukutaitoa luodaan yhdessä. <https://ktl.jyu.fi/fi/julkaisut/julkaisuluettelo-1/julkaisujen-sivut/2017/PIRLS%202016%20RAPORTTI.pdf>
- Lerkkanen, M-K., Salminen, J., & Pakarinen, E. (2.6.2018). Varhaislapsuuden lukuhetket tukevat lukutaitoa. *Onnimanni-lehti*. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/63836/lerkkanenetal-varhaislapsuudenlukuhetketfinal%20draft.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Lue lapselle. *Ääneen lukeminen on lahja lapselle*. Saatavilla 12.1.2021 <https://luelapselle.fi/>
- Lukukeskus. (2020). *10 faktaa lukemisesta*. Saatavilla 19.12.2021

- <https://lukukeskus.fi/10-faktaa-lukemisesta-2020/>
- Malinen, H. (2019). *Anna lapselle ääni, Kieli- ja kulttuuritietoisuuden voima kasvatuksessa*. PS-kustannus.
- Mäkikangas, T. (2020). *Arjen näkökulmia kieli- ja kulttuuritietoisuudesta*. Julkaisussa R. Kess & M. Kielinen (toim.), Puheenvuoro kieli- ja kulttuuritietoisesta varhaiskasvatuksesta. Oulun yliopiston oppimateriaalia. <http://jultika oulu.fi/files/isbn9789526226590.pdf>
- Nurmilaakso, Marja 2011. Pienen lapsen kielellinen tietoisuus osana lapsen kielellistä kehitystä. Teoksessa Marja Nurmilaakso & Anna-Leena Välimäki (toim.) *Lapsi ja kieli – Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa*. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80046/d9e0eb99-ef75-4704-a185-14aa8cbf9366.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Opetushallitus. (2008). *Varhaiskasvatuksen perusteet*. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf
- Opetushallitus. (2018). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet*. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf
- Opetushallitus. (i.a.). *Mitä on varhaiskasvatus?* Saatavilla 8.1.2022 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus>
- Opetushallitus. (3.9.2021). *Lukutaito luo tasa-arvoa ja hyvinvointia*. <https://www.oph.fi/fi/blogi/lukutaito-luo-tasa-arvoa-ja-hyvinvointia>
- Opetushallitus. (2016). *Omakieli – oma mieli. Oppilaan oma äidinkieli*. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/179673_oma_mieli_oma_kieli_1.pdf
- Pusa, A., & Juuti, P. (2020). Laadullisen tutkimuksen olemus. Teoksessa A. Pusa, & P. Juuti (toim.), *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät* (s. 55–57). Gaudeamus Oy.
- Pusa, A., & Juuti, P. (2020). Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Teoksessa A. Pusa, & P. Juuti (toim.), *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät* (s. 73–83). Gaudeamus Oy.

- Pusa, A., (2020). Näkökulmia laadullisen aineiston analysointiin. Teoksessa A. Pusa, & P. Juuti (toim.), *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät* (s. 141-152). Gaudeamus Oy.
- Raittila, R., & Siippainen, A. (2017). Varhaiskasvatuksen pedagoginen toimintaympäristö. Teoksessa Koivula, M., Siippainen, A. & Eerola-Pennanen, P (toim.) *Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia*. Tampere: Vastapaino. <https://www.elibrary.com/book/9789517686532>
- Sandberg, E. (2021). *Pedagoginen tuki varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa*. Jyväskylä. PS-Kustannus.
- Silinskas, G., Sénéchal, M., Torppa, M., & Lerkkanen, M-K. (2020). Home Literacy Activities and Children's Reading Skills, Independent Reading, and Interest in Literacy Activities From Kindergarten to Grade 2. *Frontiers in Psychology*. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/71428/fpsyg-11-01508.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Torppa, M., Vasalampi, K., Eklund, K., & Niemi, P. (31.11.2021). Long-term effects of the literacy environment on reading development: Familial risk for Dyslexia as a moderator. *Journal of Experimental Child Psychology*. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/78693/1-s2.0-S0022096521002320-main.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Tuomi, J., & Sarajärvi A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi* (uudistettu laitos). Tammi.
- Tutkimuseettinen Neuvottelukunta. (2012). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*. https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf
- Vantaan kaupunki. (i.a.). *Kasvatuksen ja oppimisen toimialan hankkeet ja projektit*. Saatavilla 19.12.2021 https://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/talous_ja_strategia/hankkeet_ja_projektit/kasvatuksen_ja_oppimisen%20toimiala#Lukunen
- Vantaan kaupunki. (3.5.2018). *Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisien varhaiskasvatuksen käsikirja*.

<https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Kieli-%2C%20kulttuuri-%20ja%20katsomustietoisen%20varhaiskasvatuksen%20k%C3%A4sikirja.pdf>

Vantaan kaupunki. (i.a.). *Varhaiskasvatuksen arvot ja visio*. Saatavilla 8.1.2022

https://www.vantaa.fi/varhaiskasvatus_ ja_ koulutus/varhaiskasvatus/lapsi_varhaiskasvatuksessa/arvot_ ja_ visio

Vantaan kaupunki. (i.a.). *Varhaiskasvatuksen eri palvelut*. Saatavilla 26.1.2022

https://www.vantaa.fi/varhaiskasvatus_ ja_ koulutus/varhaiskasvatus/palvelut

Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma. (13.5.2019). Saatavilla 19.12.2021

https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/146338_Vantaan_varhaiskasvatussuunnitelma_2019.pdf

Vehkala, K. (2014). *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Helsingin yli-

opisto. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/305021/Kyselytutkimuksen-mittarit-ja-menetelmat-2019-Vehkalahti.pdf>

Åhlgren, T. & Mykkänen, I. (2021). Erityinen sanataidetunti – Erityislapsille

suunnatun sanataideopetuksen teoriakenttää hahmottamassa. Teoksessa Ekström, N., Puikkonen, E., Suoniemi, K. (toim.). *Sanataidetta on! Työtavat, tekijät ja teoria*. Kirjan talo

LIITE 1

Webropol -kysely

1. Kirjastokärry on ollut päiväkodissa esillä siten, että sen käyttö on helppoa lapsille.
  1. samaa mieltä
  2. jokseenkin samaa mieltä
  3. en osaa sanoa
  4. jokseenkin eri mieltä
  5. eri mieltä

2. Kirjastokärry on ollut päiväkodissa esillä siten, että sen käyttö on helppoa henkilökunnalle.
  1. samaa mieltä
  2. jokseenkin samaa mieltä
  3. en osaa sanoa
  4. jokseenkin eri mieltä
  5. eri mieltä

3. Kirjastokärryssä on ollut tarjolla lapsille kirjallisuutta heidän omalla äidinkiellellään.
  1. samaa mieltä
  2. jokseenkin samaa mieltä
  3. en osaa sanoa
  4. jokseenkin eri mieltä
  5. eri mieltä

4. Kirjastokärryn kirjat ovat olleet lasten mielestä kiinnostavia.
  1. samaa mieltä
  2. jokseenkin samaa mieltä
  3. en osaa sanoa
  4. jokseenkin eri mieltä
  5. eri mieltä

5. Kirjastokärryn kirjoja käytetään päiväkodissamme pedagogisessa toiminnassa.

1. samaa mieltä
2. jokseenkin samaa mieltä
3. en osaa sanoa
4. jokseenkin eri mieltä
5. eri mieltä

6. Kirjastokärryn kirjat ovat tukeneet lasten kielellisen identiteetin kehittymistä.

1. samaa mieltä
2. jokseenkin samaa mieltä
3. en osaa sanoa
4. jokseenkin eri mieltä
5. eri mieltä

7. Millä tavoin olet hyödyntänyt kirjastokärryn kirjallisuutta pedagogisessa toiminnassa?
